

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΒΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκυριζόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίαι δραχμαὶ 100. Ἐξά-
μηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίαι φράγκα γαλλικὰ 60,
ἕξαμηνη 35 καὶ τρίμηνη 20.
ΑΜΕΡΙΚΗΣ: Ἐτησίαι δολάρια 4, ἕξαμηνη 2
καὶ τρίμηνη 1.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ. 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΟΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην Οκτωβρίου μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅδος Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 40ὸς

Ἀθήνας, 14 Ὀκτωβρίου 1933

Ἔτος 55ον. — Ἀριθ. 46

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

1. ΚΑΘΕ ΠΡΑΜΑ ΣΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΟΥ

Ὁ Ἄλκης πέρασε τὸ καλοκαίρι
του στὴν ἐξοχή. Λίγες μέρες εἶναι
ποῦ γύρισε στὴν πόλη, γιατί ὁ Σε-
πτέμβρης εἶχε κιὰ μεσοκοπήσει κι'
ὁ μαθητὴς ἔπρεπε νὰ ἐτοιμαστῆ γιὰ
τὸ σχολεῖο.

Θυμόταν μὲ κάποια μελαγχολία
τὰ καλά τῆς ἐξοχῆς ποῦ εἶχε ἀφή-
σει τόσο γρήγορα. Γιατί αὐτοὶ οἱ
τρεῖς μῆνες τῶν διακοπῶν εἶχαν πε-
ράσει γιὰ τὸν Ἄλκη σὰ μιὰ ἡμέρα.

Τοῦ φαινόταν πὼς χτὲς ἀκόμα ἤρ-
θε τὸ μεγάλο φορτηγὸ αὐτοκίνητο
καὶ πήρε τὰ πράματα γιὰ τὴν ἐξο-
χή: κρεβάτια, στρώματα, ροῦχα,
τραπέζια, σκαμνιά, καλάθια, πανέρια,
μπόγους. Κι' ὅμως αὐτὸ εἶχε γίνει
μιὰ ἀπὸ τίς πρώτες μέρες τοῦ Γιοῦλη!

Ὁ Ἄλκης τότε ἦταν γεμάτος
χαρὰ. Εἶχε προδιβαστεῖ μὲ καλὸ βα-
θμὸ καὶ, ὅπως κάθε χρόνο, θὰ ξε-
κουραζόταν. Τὰ μαθήματα ἔπαυαν,
τὸ σχολεῖο ἔκλεινε, τὰ βιβλία καὶ τὰ
τετραδία φυλάγονταν. Ἐξοχὴ τώ-
ρα, κολύμπι, ψάρεμα, παιχνίδια, ξά-
πλωμα, ξεκούρασμα, ἡσυχία. Μόνο
κάπου-κάπου λίγο διάβασμα καὶ λι-
γο γράψιμο, ἔτσι γιὰ νὰ μὴν τὰ ξε-
χνοῦμε...

Κρίμα νὰ τελειώσῃ τόσο γρήγορα
αὐτὴ ἡ ὡραία ζωὴ!

Μιὰ μέρα, στὴν ἐξοχὴ, ὁ γαλανὸς
οὐρανὸς συγγένιασε, ἡ γαλάζια θά-
λασσα ἔγινε σταχτιά κι' ἀρχισε νὰ
βρέχῃ μὲ τάνι. Κλείστηκαν στὸ
σιτάκι κι' ἡ μητέρα εἶπε:

— Πρωτοβρόχια!.. Πλησιάζει ὁ
καιρὸς ποῦ θὰ γυρίσουμε...

Κι' ἀλήθεια, σὲ λίγες μέρες πῆγε
πάλι τὸ φορτηγὸ αὐτοκίνητο καὶ τὰ
πράματα κουβαλήθηκαν στὴν πόλη.

Νὰ τα τώρα. Ἀκόμα δὲν τοποθε-
τήθηκαν καλά-καλά. Μερικὰ πανέρια
εἶναι γεμάτα, μερικοὶ μπόγοι εἶναι
δεμένσι. Κι' ὅμως ὁ πατέρας λέει:

— Ἄλκη, ἐτοιμάσου. Ἀὔριο θὰ
πᾶς στὸ σχολεῖο.

— Ἀπὸ τώρα; μουρμουρίζει ὁ
Ἄλκης. Ἀκόμα δὲν ἤρθαμε...

— Ναι, μὰ ἰδὲς τὸν ἡμεροδείκτη,
πόσες ἔχει ὁ Σεπτέμβρης...

— Τὸν εἶδα... δεκατέσσερις...
τοῦ Σταυροῦ...

— Τὸ λές, βλέπω, σὰ νὰ μὴ σοῦ
ἄρεσε... Μὴν ἤθελες νὰ καθήσῃς
στὴν ἐξοχὴ ἀκόμα... πέντ' ἔξι μῆ-
νες!

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Ὁ μικρὸς κηπουρὸς ποτίζει

— "Α, όχι! θά τή βαριόμουν...
 — Και δέν τή βαρέθηκες τόσο καιρό;
 — "Ε, δυό τρείς εβδομάδες ακόμα... Διορθώθηκε κι' ο καιρός...
 Η έξοχή ήταν πολύ ωραία...
 — "Οχι, "Αλκη μου! "Ωραία, ασχημη, τόση ήταν. Δέν μπορεί νά κάθεται κανείς, μικρός ή μεγάλος, νά ραχατεύει όσο θέλει. Παρά όσο πρέπει. "Ενα ξεκουρασμά, δυό-τρείς μήνες τ'ό χρόνο, είναι αναγκαίο, είναι απαραίτητο. Και γιά τ'ό σῶμα και γιά τ'ό μυαλό. "Αλλ' αν έξακολουθασε περισσότερο, θά έδραπε αντί νά ωφελήση. Τώρα πρέπει νά ξαναρχίσω ή εργασία...
 — Τό ξέρω, μουρμούρισε ο "Αλκης.

Κι' αναστέναξε. Θυμόταν ακόμα τά καλά τής έξοχής πού είχε αφήσει τόσο γρήγορα.

Τήν άλλη μέρα, τ'ό πρωί, πήρε τ'ό ένδειχτικό του και πήγε στό σχολείο γιά νά γραφτή.

Τό βρήκε αναστατωμένο, όπως άπάνω-κάτω και τ'ό σπίτι τις πρώτες μέρες μετά τ'ό γυρισμό. Σπρουγγάριζαν, σκομπίζαν, άσπρίζαν, τοποθετούσαν θρανία, τραπέζια, πίνακες. Στην άλλη, στους διάδρομους, στις τάξεις, παντού άκαταστασία... Μόνο σχεδόν τ'ό γραφείο ήταν συγυρισμένο. Ο δάσκαλος καθόταν εκεί. Τά παιδιά έμπαιναν λίγα-λίγα γραφόνταν κι' έπαιρναν σημείωμα γιά τά βιβλία πού έπρεπε ν' αγοράσουν.

Εκεί ο "Αλκης είχε τήν πρώτη χαρά: Ξανάβλεπε μερικούς από τούς αγαπημένους συμμαθητές, πού είχε νά τούς ίδη από τις εξετάσεις.

— Κώστα!, Γιώργο!... "Αντρέα!... Τι καλά!...

Μά και τούς δασκάλους του με χαρά τούς ξανάβλεπε. Κι' αυτούς, όχι μόνο τούς σεβόταν, παρά και τούς αγαπούσε. Ήταν οι ίδιοι, οι παλιοί του. Μόνο ένας ήταν καινούργιος, πού ο "Αλκης τόν έβλεπε πρώτη φορά.

Ο καινούργιος δάσκαλος τόν πλησίασε μιά στιγμή και τόν ρώτησε:

— Σε ποιά τάξη πηγαίνεις;

Ο "Αλκης τού είπε κι' ο καινούργιος δάσκαλος τόν κοίταξε με περισσότερη προσοχή.

— Στην τάξη μου, τού είπε, έω θά σ' έχω... Και με τί βαθμό προδιδάστηκες;

Ο "Αλκης τού είπτε κι' ο καινούργιος δάσκαλος χαμογέλασε.

— Μπράβο, τού είπτε. Θά είσαι έπιμελής, θά τά πάμε καλά.

Μά κι' ο "Αλκης έμεινε εύχαριστημένος. Ο καινούργιος δάσκαλος τού φάνηκε καλός. Και χάρηκε πά-λι πού θά είχε ακόμα έναν καλό δάσκαλο, πού θά τόν σεβόταν και θά τόν αγαπούσε σαν τούς παλιούς του.

Κατέβηκε στην αυλή, είδε κι' άλλους συμμαθητές του, μίλησε μαζί τους, γέλασε.

Επειτα, με δυό απ' αυτούς, πήγε στό βιβλιοπωλείο.

Ήταν πολύς κόσμος εκεί μέσα. Παιδιά, κορίτσια, μικρά, μεγάλα, με τούς γονείς τους, μονάχα τους, αγοράζαν τά καινούργια τους βιβλία. "Ανυπομονούσαν, σπρωχνόνταν, φώναζαν. Ο βιβλιοπώλης κι' οι υπάλληλοί του, πού πρόφταναν όλους αυτούς τούς πελάτες ήταν παραζαλισμένοι.

Ο "Αλκης κι' οι φίλοι του περιμεναν τή σειρά τους και διασκεδάζαν με τή χαριτωμένη αυτή φασαρία. Δέν ήθελαν νά σπρώξουν γιά νά πάνε μπροστά. Σεβόνταν τ'ό δικαίωμα εκείνων πού είχαν πάει πρωτότερα. Μά ήθελαν νά σέβονται κι' οι άλλοι τ'ό δικό τους. Γι' αυτό αντιστάθηκαν όταν κάποιος, από πίσω, έκαμε νά τούς σπρώξη, νά τούς παραμερίση γιά νά περάση.

— "Ε! τού είπτε ο "Αλκης. Περιμενε όπως περιμενούμε και μεεις.

Κι' ένας από τούς φίλους του πρόσθεσε:

— "Αν είσαι και παπάς, με τήν άρχδα σου θά πῆς!

Επιτέλους ήρθε ή σειρά τους, αγοράσαν τά βιβλία τους κι' έφυγαν, με δυσκολία ανοίγοντας δρόμο μέσα στό πλήθος.

Κατόπι πήγαν στό χαρτοπωλείο. Ο συνωστισμός έδω ήταν πολύ λιγώτερος και με ήσυχια μπόρεσαν νά κόμουν τά φόνια τους — τετράδια, πέννες, μαλόνια, μελάνια, χάρακες, στυλόχαρτο και καθέξής.

— Τά δπλα μας! είπτε γελώντας ένας φίλος τού "Αλκη. Διάβασε κάπου πώς όπως ο στρατιώτης πάει στόν πόλεμο με τ'ό τουφέκι του και με τή λόγχη του, έτσι κι' ο μαθητής στό σχολείο με τά βιβλία του και τά τετράδιά του.

— Μά τ'ό σχολείο δέν είναι πόλεμος! είπτε ο "Αλκης.

— Πόλεμος είναι και τ'ό σχολείο, είπτε κουνώντας τ'ό κεφάλι του ο γερο-χαρτοπώλης. Δέν πολεμάτε νά μάθετε και νά προδιδασθήτε; Και στό τέλος δέν είναι μιά νίκη ο προδιδασμός σας; Κι' όχι μόνο στό σχολείο, παρά και παντού ή ζωή είν' ένας πόλεμος, ένας αγώνας, όπου καθένας κοιτάζει νά νικήση. Λοι-

πόν, καλή πρόοδο, παιδιά μου, και καλή νίκη. Νάσαστε καλά και τού χρόνου, και νά ζώ κι' εγώ, νά πάρετε πάλι από μένα τά... δπλα σας!

Από εκεί, οι τρείς φίλοι έκαμαν έναν περίπατο ως τ'ό μεσημέρι και χωρίστηκαν γιά νά γυρίσουν στό σπίτι τους.

Οι δρόμοι ήταν γεμάτοι παιδιά πού γύριζαν κι' αυτά με βιβλία στό χέρι και τετράδια. Η μικρή πόλη, νεκρωμένη σχεδόν τ'ό καλοκαίρι πού τά σχολεία ήταν κλειστά και πολλοί κάτοικοι έλειπαν στις έξοχές, παρουσίαζε πάλι κάποια κίνηση και ζωή. Ο ήλιος έκαιγε, μα τ'ό αεράκι φυσούσε δροσερό, ο χειμώνας δέν ήταν μακριά και τά χελιδόνια, άνησυχά, έτοιμαζόνταν γιά ταξίδι.

Η κίνηση αυτή, κι' ακόμα ή σκέψη πώς σε λίγο θά χειμώναζε, προξενούσε τώρα στόν "Αλκη χαρά. Δέ θυμόταν πιά τήν έξοχή και τή χτεσινή του μελαγχολία. Αισθανόταν μέσα του δρεξη και δύναμη γιά εργασία. Έβρισκε πώς αρκετά είχε διασκεδάσει κι' είχε ξεκουραστη τ'όσον καιρό. Κι' ανυπομονούσε νά κόψη και νά ξεφυλλίση τά καινούργια του βιβλία, νά ίδη από πριν τί ωραία πράγματα θά μάθαινε κι' αυτό τ'ό χρόνο.

Αυτό έκαμε μόλις έφτασε στό σπίτι. Κλεισμένος στην καμαρούλα του, ξεφύλλιζε τά βιβλία, έβλεπε τις εικόνες, διάβαζε τις έπιγραφές... Επειτα ταχτοποίησε τ'ό τραπέζι του, φύλαξε τά τετράδιά του, έβαλε μελάνι στό καλαμάρι και πεννίτσες στους κονδυλοφόρους, έξυσε τά μολύβια του κι' έκοψε τ'ό μεγάλο στυλόχαρτο σε μικρά κομμάτια.

Δυό τρείς φορές τού φώναξαν πώς τ'ό τραπέζι ήταν έτοιμο.

— Τώρα έφτασα! τούς άπαντούσε.

— Έλα λοιπόν! τί έκανες τόσην ώρα;

— Είχα δουλιά.

Όταν μπήκε στην τραπεζαρία, τούς βρήκε καθισμένους στό τραπέζι όλους: τόν πατέρα του, τή μητέρα του, τή γαγιά του και τή μικρή Νίτσα, τήν αδερφή του. Κάθισε κι' αυτός στη θέση του ζωηρός γελαστός, χαρούμενος.

Ο πατέρας του κατάλαβε άμέσως τήν αλλαγή πού είχε γίνει μέσα του.

— Λοιπόν, τόν ρώτησε, πώς πάνε τά κέφια;

— Ωραία! αποκρίθηκε ο "Αλκης.
 — Γράφτηκες;
 — Γράφτηκα βέβαια!
 — Αγόρασες β. τι σου χρειαζόταν;
 — Όλα.

— Σου έφτασαν τά λεφτά;
 — Μου περίσσεψαν και πεντέξι δραχμές. Νά σάς τις δώσω;
 — Κράτησέ τις μη σου χρειαστή και τίποτ' άλλο. Και τά μαθήματα πότε αρχίζουν;
 — Από Δευτέρα μάς είπανε νά πάμε. Μά γιά νάρχίσουν ταχτικά, θά βγῆ αυτός ο μήνας.
 Ο πατέρας χαμογέλασε όπως κάθε φορά πού έτοιμαζόταν νά πῆ κανέν' άστειο.

— Έγουμε λοιπόν καιρό, είπτε. "Ε, τί λές; Ξαναπάμε γιά καμμιά βδομάδα στην έξοχή;

Ο "Αλκης τ'ό κατάλαβε πώς ο πατέρας ήθελε νά τόν περάξη. Και χωρίς νά πῆ τίποτα, έσκυψε στό πιάτο του μ' ένα μορφασμό.

Αμ δέ θά ξαναπήγαγε τώρα νά καθήση στην έξοχή;... Νά τ'ό τῆλεγαν χιτές, μέλιστα. Άλλά σήμερα, αφού ξαναπήγε στό σχολείο, αφού ξαναβρήκε τούς συμμαθητές του, αφού γνώρισε τόν καινούργιο του δάσκαλο, κι' αφού πήρε και ξεφύλλισε τά καινούργια του βιβλία;

Τό μόνο πού ήθελε, τ'ό μόνο πού επιθυμούσε τώρα, ήταν νά περάσουν κι' αυτές οι λίγες μέρες και νά ξαναρχίση τά μαθήματά του, τήν εργασία του και τόν αγώνα του γιά τή νίκη του, όπως είχε πῆ κι' ο γερο-χαρτοπώλης. Τώρα τ'ό ένοιωσε πώς είχε βαρεθεί τήν άργία. Στο έξης μόνο ή εργασία θά τού έδινε χαρά. Ναι, τήν ίδια εκείνη χαρά πού τού είχαν δώσει τ'ό καλοκαίρι, στην έξοχή, τ'ό κολόμπι, τ'ό φάρμα, τά παιχνίδια...

Και θυμόταν τήν παροιμία: Κάθε πράμα στόν καιρό του.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΧΑΡΑ

I.

"Εχω χάσει τή χαρά μου
 Κι' έτσι μόνο δέν μπορώ
 Πές μου δού, καλή μαμμά μου,
 Πού νά πάω νά τή βρω;

Μουπάνε πώς είν' Νεραίδα
 Και τόν κόσμο τριγυρνά.
 Παντού πήγα, όλα τάειδα,
 Δέν τήν είδα πουθενά...

Όταν ήμουνα μικρόκι
 Κι' έπαιζα σάν τ'ό τρελλό,
 Μ' άγγιζε, θαρρώ, λιγάκι
 Μ' ένα χάδι τής δειλό...

Ω, τ'ό θεο έκαίνο χάδι
 Στην καρδιά παλμός κρυφός,
 Ήταν γύρω μου σκοτάδι
 Και με μιάς γινόταν φώς!

Τώρα, πώς φεύγουν τά χρόνια
 Κι' όλο κατερό νάροθῆ
 Μά φοβάμαι πώς αιώνια
 Η χαρά μου έχει χαθεί!..

II.

Μην πεις πώς αιώνια
 θά κλαίς!.. Η χαρά
 θά φθάση κοντά σου και πάλι,
 Ήραίο παιδί,
 με τά μάτια τά ύγρά,
 Μη γέρνεις θλιβά τ'ό κεφάλι.

Σά σύννεφο ή Δύπη
 θά πάρη μαζί
 Τό βάρος πού νοιώθεις στό στήθια·
 Μην πεις δέν άξίζει
 κανένας νά ζῆ
 Εκεί πού πεθαίνει ή Άλήθεια...

Τῆ φύση τριγύρω σου
 κοίτα και πῆς
 Στῆ φύχια σου μέσα
 τ'ό κρύο τ'ό νεράκι!

'Ανάπνευσε όλες
 τις θείες εσθλιές
 Πού χύνει τ'ό καθένα άνθάκι...

'Ανέβα ψηλά,
 σέ πανόριο βουνό
 Κι' άγγάντεψε κάτω
 τ'ό πῦμα ν' άπλώνει
 'Απάνω, τόν ήλιο
 και τόν οὐρανό,
 Και γίνου και σύ
 γλυκόλαλο άηδόνι...

Και σάν έρθει ή μπόρα
 και σάν οι άστραπές
 Με φλόγες έσοχίζουν τήν πλάση,
 Τ'ό φοβο σου κρατά
 με θάρρος και πῆς:
 Κι' αυτό θά περάση!..

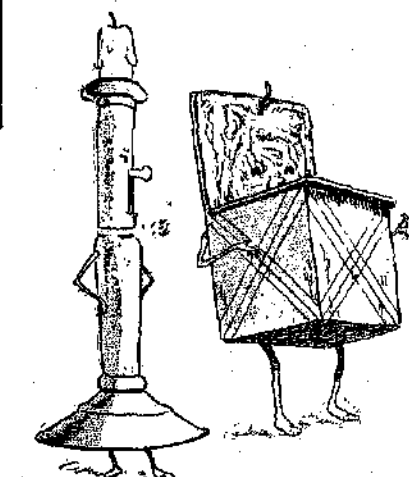
MARIA M. ΦΑΛΑΓΓΑ

Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΤΗΣ ΚΥΡΑ-ΠΑΓΩΝΑΣ

[ΔΙΗΓΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

B'.

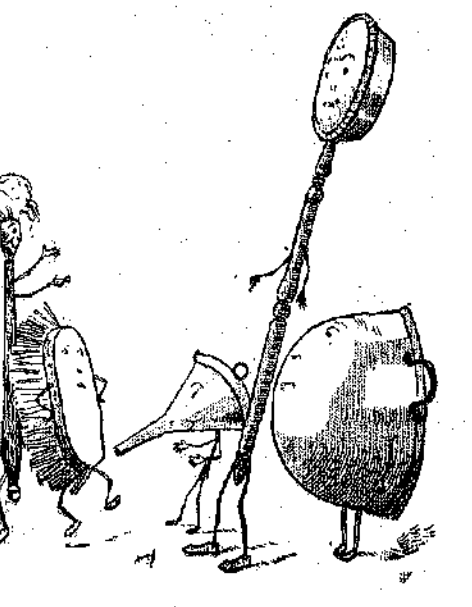
— "Ε, μά γιά νά σάς πῶ εσάς! φώναξε με θυμό ή μεγάλη άλατοθήκη (ένα ξύλινο κουτί, όπου ή κυρά-Παγώνα έβαζε τάλαι). Έμένα δέ μαρέσει καθόλου νά μου χαλοῦν τή ήσυχία γιά νά με σέφρουν από δω κι' από καί. Η κυρά-Παγώνα λέει πάντα πώς υπάρχει μιά θέση γιά κάθε πράγμα και πώς κάθε πράγμα πρέπει νάβει στη θέση του. Αυτό είναι σοφόν! Όλοι οι καθώς-πρέπει άνθρωποι τ'ό παραδέχονται. Οι γονείς οι δικόι μου, πρόσπει νά ξέρετε, ήταν δξυές, κάτι ωραία δέντρα πού δέν άλλαζαν θέση ποτέ. Γι' αυτό μ' άρέσει και μένα νά κάθουμαι στη θέση μου.

— Άλλα πάλι! είπτε τ'ό σαμτάνι με τ'ό μισοκαμένο κερί. Αμ αν ήταν νάρχισουμε τώρα νά λέμε τί ήταν και τί έκαναν οι γονείς μας, δέν θά τελειώναμε ποτέ! Δέν τ' άφίνετε τῶρ' αυτά; Έγώ ένα ξέρω μόνο: όσο ήταν καλά, ή κυρά-Παγώνα μάς φρόντιζε και μάς περιποιόταν. Τώρα δέν ξέρω τί θά γίνουμε δῶ-μέσα.

— Τι μάς λέτ' εκεί! φώναξε ή σκούπα. Η κυρά-Παγώνα νομίζετε πώς καθάριζε δῶ-μέσα; Έγώ καθάριζα όλη τήν κουζίνα. Έγώ περνούσα από παντού και δέν άφιννα ούτε σκουπίδι, ούτε σκόνη, ούτε λέρα!

— Πέρασε ντε και τώρα, νά σε ιδούμε! είπτε περιπαυχτικά τ'ό σαμτάνι. Αμ δέ;
 Μά σ' αυτό ή σκούπα δέν άποκρίθηκε. Γιατί τήν ίδια στιγμή άρχισαν νά φωνάζουν οι πατσαβούρες και τά σφουγγάρια:
 — Ναι, όλα έμεις τά κάνουμε! Άνυπόφορες γι-νήκατε, κυρίες κατσαρόλες,

μέ την προσηφάνεια σας ! Η κυρά-Παγώνα νομίζει πως αν δεν λαμποκοπάτε σαν ήλιοι, θα χαλάση ο κόσμος. Και μάς βάζει να σας τρίβουμε δλοένα, Αυτό είναι !

— Μπα, μπα ! Έκαμε ή βούρτσια του νεροχύτη κοιτάξε καμάρι που τ'όχει αυτό το χαμένο μαγγάλι ! Σε τίποτα δε χρησιμεύει τώρα κι' όμως καμωμένοι. "Αμ' αυτά τα ταψιά που δε δουλεύουν παρά μια φορά το χρόνο και τα τρίβουν καθ' εβδομάδα ; Είναι να σκάζη κανένας απ' τα γέλια με την πόξα τους !

— "Ας είναι, ή κυρά-Παγώνα δεν είναι δώ και μες τώρα θα ξεκουραστούμε, είπε μια λεκάνη, που δεν της άρεσε να δουλεύη, μόνο ήθελε να φλυαρή.

"Ετσι μιλούσαν, συζητούσαν και καυγάδιζαν τα πράγματα της κουζίνας, όταν ή κυρά-Παγώνα, απ' το κρεβάτι της, είδε να μπαίνει μέσα στην κουζίνα της—μια χοντρή γυναίκα με άσπρη σκούφια, που άρχισε σιγά-σιγά να κινή το νοικοκυριό.

"Ήταν μια υπηρέτρια που την πήραν με την ημέρα για όσες ημέρες ή κυρά-Παγώνα θα ήταν άρρωστη. Και την έλεγαν Γιαννούλα. Άλλα πόσο λίγο έμοιαζε ή Γιαννούλα της κυρά-Παγώνας στην άσπρη, στην τάξη και στή νοικοκυραιοσύνη !

(Ακολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ

Μια φορά κι' έναν καιρό, μακρυνό καιρό, ή κουκουβάγια ήταν καθώς όλα τα άλλα πουλιά. Στις κοιλάδες και στους κάμπους ακουόταν ν' άντηχη μέρα μεσημέρι ή χαρωπή φωνή της, και το ελαφρό πέταγμα της την έφερνε ζωηρή και εδθυμη από το ένα κλαδι στο άλλο.

Στο βαθύ της βλέμμα καθρεφτιόταν μια μεγάλη αγάπη της ζωής και έλαμπαν χίλιες δυο χρυσές ακτίνες μέσα στις κόρες των ματιών της, όταν τα έστρεφε με λατρεία προς τον ουρανό.

Τα λούλουδα, τα χόρτα, όλα τα ζωντανά στολίδια της γής, ήταν ή αγάπη της, και το φως που πλημμυρούσε την πλάση δλη, ήταν ή λατρεία της.

Μά χωρίς να ξέρη κι' αυτή πως, γεννήθηκε μέσα της ένας πόθος μεγαλύτερος από την αγάπη που είχε στη ζωή : Της γεννήθηκε ο πόθος να ξέρη πολλά, πάρα πολλά. Το κάθε τι, και το πετράδι, το παρατηρούσε με βλέμμα διψασμένο. Θαρρείς πως ήθελε να ρουφήξη των άλλων τη ζωή μέσ' στη δική της, για να ενώση την ψυχή της με την ψυχή που ένοιωθε να πάλλη στην πλάση δλη.

Και σιγά σιγά το κεφάλι της μεγάλωνε και στρογγύλευε, για να χωρέση όσο το δυνατό περισσότερη σοφία, και τα μάτια της με τα πουπουλένια φρύδια άνοιγαν για να συνάξουν περισσότερες έντυπώσεις, έως που έγιναν δυο δλοστρογγυλες σφαιρές μέσα στις κόγχες τους.

Και χαρούμενη και ζωηρή πετούσε από κλαδι σε κλαδι, σταματούσε το διαπεραστικό βλέμμα της

σε κάθε ζωντανό ή άψυχο, κι' έψαλλε χίλια εγκώμια για όλα τα θαυμάσια που έδλεπε μέσα στην κτίση.

Και φαίνεται, σιγά σιγά έγινε σσφδ πουλί.

Και πόθησε να έχη μεγάλα αυτιά για να μη χάνη κανένα ήχο ούτε από τα τριξίματα του άέρα ούτε από τα σφυρίγματα του άέρα ούτε από τα κατακυλλίσματα των χαλικιών του ρυακιού.

Και φύρωσαν δυο αυτιά βελούδινα στο στρογγυλό κεφάλι της.

Μά ή κουκουβάγια δεν ήταν άκομη εύχαριστημένη. Δεν μπορούσε να ήσυχάζη όσο συλλογιόταν πως ή μαύρη νύχτα κρύβει μέσ' στους κόλπους της τρανά μυστήρια που κανένα μάτι δεν τα βλέπει.

— Τα πράγματα αυτά που βλέπω γύρω μου, έλεγε, όταν λείψη το χρύσωμα του ήλιου αλλάζουν όψη. Γιατί ; γιατί ; Τι κρύβει μέσ' τους κόλπους της ή μαύρη νύχτα ; Πόσα σκοτεινά για μένα, άκατανόητα, για πάντα άγνωστα ! Γιατί ο Μέγας Θεός να μου χαρίση μάτια ψεύτικα, που μόνο με το δανεικό του ήλιου φως φωτίζονται και βλέπουν.

«Πώς να ήσυχάζω όταν σκεφθώ πως όσα βλέπω με τα όρθάνοικτα μάτια μου είναι ίσως άπατηλά, και έχουν άλλη αληθινή μορφή, που την ξέρει ή νύχτα μόνη, ή νύχτα ή μέγισσα που κρύβει άφάνταστα μυστήρια στα βάθη της ; Όταν διψά για την απόλυτη αλήθεια ή ψυχή μου, πως να εύχαριστηθώ από την εξωτερική μόνον όψη των πραγμάτων, όταν το σκοτός την αλήθεια την κάνει ίσως ψέμμα, και το ψέμμα αλήθεια ; Τι κρύβεις, μαύρο σκοτάδι, μέσ' στα βάθη σου, τί κρύβεις ;»

Αυτά γινόνταν μια φορά κι' έναν καιρό, μακρυνό καιρό.

Κι' ο Μέγας Θεός άκουσε τον πόθο της, κι' έκαμε ώστε τα στρογγυλά της μάτια να διαπερνούν το πιο πυκνό σκοτάδι, και να μην έχη γι' αυτήν κανένα πιά μυστήριο ή πλάση, και να ξεχωρίση που είναι ή αλήθεια και που το ψέμμα. Και έτσι ή διψασμένη για την αλήθεια ψυχή της την έγνώρισε.

Περίεργο όμως ! Από την ημέρα εκείνη ή κουκουβάγια άποφεύγει το φως του ουρανού αντί τους χλοερους κάμπους και τα πράσινα λειβάδια, προτιμά τις έρημιές, τα χαλάσματα των σπιτιών και τις κουφάλες των δέντρων, το βελουδέσιο πέταγμα της, βαρύ και κουρασμένο, αρχίζει το σκοτάδι, και ή άλλοτε χαρωπή φωνή της άλλαξε σ' ένα πολύ θλιβερό παράπονο : κουκουβάου !

Γιατί άραγε ;

ΕΥΡΥΣΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΥ

Ο ΗΝΙΟΧΟΣ ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ

Είναι έργα τέχνης που δεν ξεχνιόνται. Η μορφή τους μάς ακολουθεί και ζή μέσα μας σε να έχη ζωντανέψει το μέγματο ή τον χαλκό κάποια ψυχή, μια άγνωστη μεγάλη ψυχή.

Είναι στιγμές που τα βλέπουμε να μάς κοιτάζουν σαν πρόσωπα γνώριμα κι' αγαπημένα, δίνοντάς μας έτσι κάτι απ' την υπερκόσμια γαλήνη και την θραιότητα της μορφής τους.

Η μορφή του Ηνίοχου των Δελφών δεν ξεχνιέται :

Το βλέμμα του ο υγρό συγκρατεί την κούραση, τη χαρά, και συγκεντρώνεται μ' όλη τη δύναμη του κορμιού του στο κοίταγμα των άλλων που διευθύνει.

Μ' ένα κρυφό κοίταγμα τα έχει όλα δει, όλα άναμετρήσει απ' ό,τι τον περιτριγυρίζει.

Η ικανοποίηση για τη νίκη του κι' ή όρμη απ' το τρέξιμο που δονούν το σώμα του κάτω από το βαρύ του χιτώνα, ξεφεύγουν σ' ένα ελαφρό φύσημα από τα μισάνοικτα χείλη.

Η χαρά διαγμένη απ' το στομάχο ποδ κυκλώνει τα μάτια του, πλανιέται και φωτίζει το λείο μέτωπό του . . . "Ένα κρυφό χαμόγελο παίζει μαζί της κάτω από τις άλύγιστες γραμμές του νεανικού προσώπου του στο μέτωπο, στους κροτάφους, γύρω στο στόμα . . .

Το βλέμμα του Ηνίοχου έρχεται φρεές-φρεές μέσα στο σκοτάδι και με

βρίσκει. Βλέμμα σε δυνατό ήλιο, άγγίζει τη σκέψη μου. Στρέφομαι προς αυτό σε σε μάτι αγαπημένο.

Το βλέπω στη ζηλευτή γαλήνη του γεμάτο γνώση και σκέψη ν' άτενίζει ό,τι τον τριγυρίζει, να περνάη ανάμεσα στον κόσμο, να τα βλέπη όλα, χωρίς ποτέ τίποτα να μπερδέση να το άγγιξη.

ΣΤΗΝ ΑΔΕΡΦΗ ΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

Υπάρχουν άνθη που δε μαραίνονται ποτέ, χαμόγελα που δε σβύνονται, λόγια που δεν ξεχνιόνται κι' σε μην είπώθηκαν, φιλιά που ή θερμότητά τους δεν παγώνει, δάκρυα που λάμπουν παντοτεινά σαν διαμάντια . . .

Υπάρχουν άνθρωποι που τίποτα δεν ξεχνάνε. Κάθε τι σταλάζει μέσα τους οπαιμονετικά κι' ακατάπαυστα σαν τη μυστική σταγόνα νερού που στάζει από υγρό βράχο. Κανείς δεν ξέρει ποδ μαζεύονται όλα μυστικά, στο βάθος μερικων ανθρώπων . . .

Η ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΜΠΕΤΤΥ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ όπό KUDOXIE DUPUIS

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Υστερα φίλησε και τον κ. Χούλντυ, και το τρυφερό κίνημα γέμισε χαρά και συγκίνηση την καρδιά των δυο γέρον. Υστερα άνέβηκε στο άμαξι μαζί με το Ριχάρδο, έξακολουθώντας να τους άποχαιρέτξ με το χέρι. Ο Μίλλερ, που θα κατέβαινε να πάρη τη «Φτερωτή» και να τη φέρη στο Γκρήνμπορου, είχε κιόλας ξεκινήσει για τη θάλασσα.

Κανένας άμαξάς, έστω κι' αν ήτανε να οδηγήση στο παλάτι το μεγαλύτερο πρίγκηπα ή αυτοκράτορα, δεν άνέβηκε στη θέση του με μεγαλύτερο καμάρι από ό,τι ο Πέτρος για να φέρη τη Μπέττυ στο Ντένιστον. "Όσο για κείνη, χαμένη στο βάθος του άμαξιού και ντυμένη με το άσπρο της φόρεμα και με το κεντημένο ζακετάκι που της είχε κατεβάσει ή κυρία Ρός, αναθυμόταν τα γεγονότα της περασμένης ημέρας και της νύχτας κι' έλεγε μέσα της πως ήταν το πιο εύτυχιμένο κορίτσι όλου του κόσμου.

Η επιστροφή των «ναυαγών» προέξησε άπεριόριστη χαρά στη Ντένιστον. Καθένας φαντάζεται τη συγκίνηση της κυρίας Βάν Κούρτ καθώς άγκάλιαζε το γιό της που για μια στιγμή είχε φοθηθή ότι δεν θα ξανάδλεπε ποτέ. Κι' εκείνη και ή κόρη της έμειναν στο Ντένιστον για

τίποτα δε χάνεται . . . Και το νερό μπορεί να ξαναβγαίνει κάπου, εκεί που κανείς δε θα μπορούσε να μαντέψη και να το δη.

Είναι στιγμές που ξυπνάνε πάλι λόγια, χαμόγελα, φιλιά, δάκρυα, χαμένα, σβυσμένα από τον καιρό, και μάς τριγυρνάνε. Φωτεινές ακτίνες που ξεφεύγουν και πλανιόνται γύρω μας από κάποιο μυστικό ήλιο θρημμένες.

"Ό,τι γέμισε ή "Αγάπη, ή βαθειά αληθινή "Αγάπη, αυτό δε χάνεται ποτέ.

Μη θαρρείς λοιπόν πως τα φτωχά άγριολούδα που σε λίγο θα γίνουν σκόνη και θα πεταχτούν, χάνονται για πάντα.

Ζούν μυστικά, θλιμμένα από τη ρίζα της "Αγάπης, και ποιος ξέρει ποιά μέρα, ποιά ώρα, ποιά στιγμή θα ξανάρθουν πάλι φρέσκα και δρασερά, σαν αυτή τη φθινοπωρινή μέρα, να δμορφήσουν με το χρώμα τους και το άρωμά τους μεθ θλιβερή, σκοτεινή ίσως, στιγμή της ζωής μας . . .

ΑΙΜΙΛΙΑ ΠΕΤΡΑΚΗ

φαγητό. Το μεσημέρι, στο τραπέζι, ο καθένας άρηγήθηκε τις έντυπώσεις του από την καταιγίδα, τους φόβους του και τις τρυμέρες του και ο καθένας άκούστηκε με ζωηρή συμπάθεια κι' ενδιαφέρον.

Μ' όλο που ή τρυφερή καρδούλα της Μπέττυ χαρόταν βλέποντας την εύτυχία της μητέρας και της άδελφής που ξανάβρισκαν γερό και ζωντανό αυτόν που νόμιζαν χαμένο για πάντα, ωστόσο μέσα της ένοιωθε με κάποια λύπη που ούτε κι' αυτή ή ίδια δεν γνώριζε την άφορμή της. Ήταν ή άδριστη συναίσθηση της διαφοράς που όπήρχε ανάμεσα στην αγάπη που προέχρεται από τους δεσμούς του αίματος κι' εκείνη που γεννιέται από μια κατοπινη γνώριμα.

«Δίχως άλλο, σκεπτόταν, και ή γιαγιά κι' ή Βεργινία κι' ο Πέτρος κι' ή κυρία Βάν Κούρτ κι' ή μίς Μάργκαρეტ μ' αγαπούν πολύ κι' όλοι τους θα λυπόνταν πολύ, αυτό το ξέρω, αν πάθαινα κανένα κακό. "Όλοι τους μ' άγκάλιασαν τρυφερά και μου έδεξαν με κάθε τρόπο τη χαρά τους που δε μούτυχε τίποτα. Μά σε κανενός τα μάτια δεν είδα την έκφραση που είδα ζωγραφισμένη στα μάτια της κυρίας Βάν Κούρτ και της κόρης της όταν άγκάλιαζαν το Ριχάρδο. "Όταν τον ξαναείδαν

έκείνον έκλαψαν και όταν ξαναείδαν έμένα φάνηκαν χαρούμενοι. Αυτό ή είναι ή διαφορά.

Η έντυπωση αυτή δεν κράτησε και πολύ, γιατί ή Μπέττυ, όπως ξέρουμε, είχε καλό χαρακτήρα, που την έκανε να βλέπη πάντα τα πράγματα από την καλή τους όψη.

"Όστόσο, το βράδυ, όταν άνέβηκε στην δμορφή καμαρούλα της, κουβέντιασε με το μαξιλάρι της περισσότερη ώρα από τη συνηθισμένη.

"Όταν κανείς υποφέρει, είτε σωματικά είτε πνευματικά, τίποτα δεν μαλακώνει περισσότερο τους πόναους όσο ένα μαξιλάρι πουπουλένιο, έξαιρετικά μαλακό και άφράτο, ντυμένο με άσπρογάλαζο μεταξωτό. Συχνά ξαπλώνόταν στον καναπέ της, έχωνε το κεφάλι της στο μαξιλάρι και του μιλούσε σε να ήταν ο καλύτερός της φίλος.

— Μαξιλαράκι μου, του είπε εκείνο το βράδυ άγκαλιάζοντάς το με τα χέρια της και άκουμπώντας το μάγουλο της στο άπαλό του θρασμα, είσαι εύχαριστημένο, μαξιλάρι μου, που δεν επνίγηκα ; Εγώ, για λογαριασμό μου, είμαι πολύ εύχαριστημένη που σε ξαναβρίσκω. Για φαντάσου, να ήμουν άποχρεωμένη σ' όλη μου τη ζωή να κοιμάμαι πάντοτε σ' εκείνη την καμαρούλα της κυρίας Ρός ; Το ξέρω βέβαια πως δεν είχε σύγκριση με την κάμαρα που έμενα άλλους όταν ήμουν στης κυρίας Τοσκει που ήταν πιο ζεστή, πιο καθαρή, πολύ καλύτερα έπιπλωμένη. Μά ωστόσο είμαι πολύ εύχαριστημένη που ξαναβρίσκω τη δική μου, την αγαπημένη μου καμαρούλα που είναι τόσο όμορφα συγγραμμένη κι' έχει τόσο όμορφα πράγματα : Δεν έχω δικιο, μαξιλάρι μου ; "Ένα μου λείπει για να είμαι δλοτέλα εύχαριστημένη, κι' εγώ δεν ξέρω τί. Δηλαδή, το ξέρω πολύ καλά. "Αλλ' άφου δεν τόχω, τι το συλλογίζομαι ; "Ετσι δεν είναι, μαξιλάρι μου ;

Και με τα λόγια αυτά έδωσε στο άτυχο μαξιλάρι μια γερή γροθιά που του άνοιξε μια μεγάλη γούβα στη μέση. Υστερα του έδωσε άλλη μια γροθιά για να το φέρη στα σωστά του κι' έξακολούθησε :

— Μαξιλαράκι μου, σε σένα λέω όλα όσα έχω στην καρδιά μου. Μάθε λοιπόν πως με μεγάλη άνυπομονησία περιμένο γράμμα του κυρίου Μόρρις, που να λήη τίποτα για την αληθινή μου οικογένεια. Θα ήμουν πολύ εύχαριστημένη αν μούδρισκε κάνα δυο συγγενείς, έστω κι' αν αυτό μου στοίχιζε δλοκληρη την περυσία μου !

Ο ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ υπό Α. de GERIOLLES

Κι' αφού άνοιξε την καρδιά της, ξεπese στο κρεβάτι της και άνειρεύτηκε πώς ο κύριος Μόρις της έστελνε το περιπόθητο γράμμα και την πληροφορούσε ότι είχε μια ντουζίνα ξαδέλφους και ξαδέλφες και πώς θα έρχονταν όλοι να κατοικήσουν μαζί της στο Ντένσιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'

Το ξημέρωμα μιας έλπίδας

Είχε περάσει το φθινόπωρο και είχε φθάσει ο χειμώνας, όταν, ένα πρωί που η Μπέττυ καθόταν και ζέσταινε την ποδιά της στο τζάκι της βιβλιοθήκης, είδε την Πόλλυ να μπαίνει μέσα κρατώντας τα χεράκια της πίσω απ' την πλάτη σά ναθελε κάτι να κρύψει.

— Έχω ένα πράγμα για τη Μπέττυ, είπε το κοριτσάκι στη μπριπεδίστικη του γλώσσα. Ο Πέτρος μου το έδωσε.

— Τι πράγμα να είναι αυτό; ρώτησε η Μπέττυ χαμογελώντας τρυφερά στην μικρή της αδελφούλα.

— Να τόβρης έκανε η Πόλλυ.

— Είναι το γράμμα μου! φώναξε η Μπέττυ. Το περίμενα κάθε πρωί!

— Το βρήκες! Το βρήκες! Έκανε η μικρούλα χοροπηδώντας από τη χαρά της.

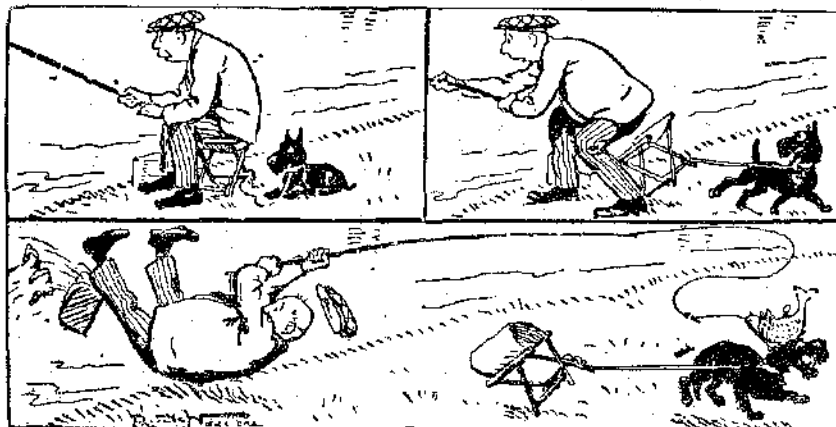
Κι' έδωσε το γράμμα στη Μπέττυ περιμένοντας με τη σειρά της να πάρη, το φιλάκι, τη συνηθισμένη άμοιδή της για κάθε παρόμοια δουλίτσα. Μα η Μπέττυ είχε δει αόρατα-λιανό γραμματόσημο και είχε ξεχάσει ολότελα την Πόλλυ μες στην ταραχή της.

Πραγματικά, το γράμμα ήταν του κυρίου Μόρις, όπως αναγνώρισε άμέσως από τον γραφικό χαρακτήρα. Έσχισε το φάκελλο και διάβασε:

(Ακολουθεί) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Ο ΨΑΡΑΣ ΚΙ' Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ

Αυτή είναι ιστορία σε τρεις εικόνες χωρίς λόγια

Ανεμοιάθη από τη Χρυσάφενια Δόση

— Συνέχεια από το προηγούμενο —
— Βρέ τον κακομοίρη! Σύρριζα του τ'χει πάρει. Δέν του πάει κι' άσχημα, μα την αλήθεια!

Βλέποντας όμως το αίμα που έτρεχε από τον ανοιχτό του ώμο και παρατηρώντας πώς το δυστυχισμένο ζώο μόλις μπορούσε να σταθή στα πόδια του, οι στρατιώτες άλλαξαν άμέσως ύψος.

— Βρέ να πάρη η όργη να πάρη! Τόν χτύπησαν τον κακομοίρη στον ώμο. Γενναίο παλληκάρι, ωστόσο ο Μουστάκας μας!

Στή στιγμή, τον μετέφεραν στο χειρουργείο κι' ο γιατρός τον περιποιήθηκε σά να ήταν σωστός γρεναδιέρος κι' αφού του έβαλε έναν έπιθεσμο, είπε να του δώσουν ένα μαξιλάρι σε μια γωνιά του χειρουργείου δίπλα στο αναμμένο μυχγάλι.

Ο γενναίος σκύλος υπόμνε μ' άπάθεια να του βγάλουν τη σφαίρα από την πληγή, κι' έγλειψε κίολας το εδεργεντικό χέρι που τον περιποιόταν.

Όταν έγινε καλά και άπόκτησε ξανά την παλιά του λεβεντιά και περηφάνεια πήρε την άδειά να λαμβάνη μέρος και σ' όλες τις έπιθεωρήσεις. Και την τιμή αυτή την άξιζε σ' αλήθεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Πώς μπορεί κανείς να φαντασθή πώς ο Μουστάκας θα άποφάσιζε ποτέ να έγκαταλείψη το σύνταγμα του, έπου όλοι τον έλάτρευαν και που κι' αυτός του ήταν τόσο άφοσιωμένος, ν' άφήση τους γρεναδιέρους του, τους πρώτους του φίλους, που μαζί τους

είχε λάβει το βάπτισμα του πυρός;

Κι' όμως αυτό το άπίστευτο έγινε! Ο Μουστάκας δέν άγαπούσε στον κόσμο άλλους ανθρώπους παρά μονάχα τους στρατιώτες. Άπό τότε μάλιστα που έλαβε μέρος και σε μάχη, κοίταζε τους άπλους πολίτες και τις άδύνατες γυναίκες με άπερίγραπτη περιφρόνηση.

Έχωριστά άντιπαθητικοί του ήσαν οι διάφοροι «έπίσημοι» της μικρής πόλης έπου ήταν στρατοπεδευμένο το σύνταγμα του, και την άντιπάθειά του αυτή την είχε δείξει κάπως ζωηρά βυθίζοντας τα δόντια του στις γάμπες τους. Κι' οι φραγκοφορεμένοι αυτοί φοβιτσιάρηδες είχαν πάει στο συνταγματάρχη του κι' άπειλήσαν πώς θα του ριζούν φόλα η θα τον σκοτώσουν.

Έτσι φόρεσαν του Μουστάκα περιλαίμιο και τον έδεσαν στο στρατόνα. Του εξήγησαν μάλιστα τους λόγους που τους άνάγκαζαν να του περάσουν από το λαμό την προσβλητική άλουσίδα της σκλαβιάς, λέγοντάς του πώς το έκαναν από ένδιαφέρον για την τόσο πολύτιμη ζωή του. Μα η ο Μουστάκας δέν καταλάβαινε τί του έλεγαν, η, όπως είναι και πιθανότερο άν συλλογιστή κανείς το χαρακτήρα του το φιλελεύθερος σκέφτηκε πώς οι φίλοι του οι στρατιώτες θα έκαναν πολύ καλύτερα άν τον άφηγαν να τα ξεμπερδέψη μόνος του με τους έχθρους του, που ήταν μάλιστα και τόσο παρακατιανά υποκείμενα.

Τι; είχαν άμφισβητία για το κουράγιο του, για την έξυπνάδα του;

Να τον δέσουν, αυτόν; Να δέσουν αυτόν τον ένδοξο σκύλο σάν το τελευταίο μαντρόσκυλο, να του στερήσουν το πιο πολύτιμό του αγαθό, την έλευθερία; Τέτοια προσβολή δέν μπορούσε να την παραβλέψη με κανένα τρόπο. Και δέν άργησε να πάρη την άπόφασή του. Θάφευγε από τους γρεναδιέρους και θα πήγαινε σ' άλλο σύνταγμα, όχι όμως χωρίς να λυπάται βαθειά που άφηνε τον καλό του τυμπανιστή και τον πολυαγαπημένο του μάγειρα, που δέν τον ξεχασε άλλωστε ποτέ γιατί ήταν σκύλος με καρδιά.

Έτσι μια όμοια ήμέρα, η μάλλον μια όμοια νύχτα, έσπασε την άλυσιδά του, δραπέτευσε απ' το στρατόπεδο και αυτομόλησε στους κυνηγούς.

Η ύποδοχή που του έγινε είναι

άνωτερη από κάθε περιγραφή...

Ο ένδοξος σκύλος ήταν πασιγνωστός σε όλον τον στρατό. Του έκαναν μια ύποδοχή άξεχαστη, κι' ο Μουστάκας κράτησε σ' όλη του τη ζωή την άνάνηψη ενός δυστυχισμένου.

* Άξασφα παρουσιάστηκε ένας πελώριος σκύλος, ένας μαντρόσκυλος... (Σελ. 580, στ. β')

νου κοτόπουλου που σφάχτηκε και μπήκε στη σούβλα για να το φάη αυτός δλομόναχος.

Ο Μουστάκας είχε άγριο μίσος για τους ξένους. Κάθε άνθρωπο που δέν ήταν Γάλλος τον ελογάριαζε για έχθρο. Αισθανόταν μεγάλη διάθεση να χυθή επάνω τους και να τους κομματιάση και με δυσκολία συγκρατούσε τον έαυτό του. Το ένστικτό του ήταν μοναδικό και τους αναγνώριζε σε περιστάσεις που κι' οι πιο έξυπνοι άνθρωποι έδωγαν γελασμένοι.

Άίγον καιρό πριν απ' τη μάχη του Άουστερλιτς, ένας άνθρωπος που μιλούσε θαυμάσια τα γαλλικά κατώρθωσε να εισχωρήση στις γαλλικές γραμμές, χωρίς κανείς να ύποπτευθη την πραγματική του ένθνηότητα. Και θα κατώρθωνε να φέρη εις πέρας την άποστολή του, άν για την κακή του τύχη δέν έμπαινε στη μέση ο Μουστάκας.

Το μοναδικό αυτό σκυλί, μόλις μπιστήκε τον ξένο, άρχισε να ούρλιάζει άγρια με θυμό και ρίχτηκε επάνω στις γάμπες του.

Στην άρχή γέλασαν με τον Μουστάκα και τον άνάγκασαν ν' άφήση έλεύθερο το θύμα του. Μα ο σκύλος, γρολλίζοντας, με τα μάτια πεταγμένα έξω από τις κόγχες τους, ξεφρενισμένος, κατάφερε να ξεφύγη από τα χέρια που τον κρατούσαν. Χύθηκε επάνω στον ξένο και τον άρπαξε απ' το λαμό προσπαθώντας με τα σωστά του να τον πνίξη. Με με-

γάλη δυσκολία γλίσωσαν τον άνθρωπο από τα δόντια του. Τέ πρώσωπό του είχε γίνει μελανό.

Μια τέτοια λύσσα, μια τέτοια μανία, κάποιος λόγο θα είχαν. Το πράγμα ήταν ύποπτο.

Συνέλαβαν τον ξένο κι' έκαναν άνακρίσεις. Ήταν πραγματικά κατάσκοπος.

Καινούργιες δόξες και τιμές για το Μουστάκα. Διπλές μερίδες φαί, παραπανιστά κομμάτια ζάχαρη για τον άσύγκριτο σκύλο.

Επί πέντε χρόνια ο Μουστάκας είχε λάβει μέρος σε πολλές μάχες και βρισκόταν πάντα στην πρώτη γραμμή. Δέν είχε πάθει παρά μερικές άσημαντες πληγές, έτσι, για πιστοποίηση της παλληκαριάς του.

Εημέρωσε όμως και για' αυτόν η μέρα που θα δοξαζόταν και που τ' όνομά του θα περνούσε στην άθανασία.

Ο ήλιος του Άουστερλιτς σηκώθηκε ανάμεσα σ' όμιχλές και σε σύννεφα, κρύος και παγωμένος.

Άπό τις τέσσερις γωνίες του στρα-

γά η καταχνιά άρχίζει να σκορπίζει, και στο τέλος ο ήλιος, ο θριαμβευτής ήλιος, ξεπροβάλλει ρίχνοντας τις λαμπερές του άκτίνες στους χρυσούς αυτοκρατορικούς άετούς.

Όπως πάντα, ο Μουστάκας πήγαινε μαζί με τη σημαία.

Με την ήλιού, τα αλοθήματά του είχαν αλλάξει. Είχαν γίνει πιο άγνά, πιο ύψηλά. Την πρώτη θέση στην καρδιά του δέν την είχε πια ο μάγειρας. Τώρα ήταν μ' όλη του την ψυχή άφοσιωμένος στο σημαιοφόρο, ένα νεαρό παλληκάρι γεμάτο θάρρος και όρμη, που ο Μουστάκας το ακολουθούσε παντού έπου δύναινε άναγνωρίζοντάς το για' άφέντη του.

Ραταπλάν, πλάν, πλάν!

Κάτω από ένα πελώριο δέντρο που βρισκόταν σ' ένα ύψωμα και δέσποζε τον κάμπο στέκονται καμιά δεκαριά άμούστακοι. Είναι τυμπανιστές. Ολόκληρη την ιστορική εκείνη μέρα, με τα ξόλα στο χέρι και το θάρρος στην καρδιά, χτυπούν, χτυπούν τα ταμπούρα τους άδιάκοπα, άπτόητοι κάτω από τις σφαίρες, άδιάφοροι μες στη φωτιά. Δίπλα τους μπρός τους, πίσω τους, οι σύντροφοί τους πέφτουν νεκροί, πλεγμένοι.

«Είπε να του δώσουν ένα μαξιλάρι σε μια γωνιά δίπλα στο μαγγάλι». (Σελ. 546, στ. β')

τόπεδου άντηχούσε το έγερτήριο: Ραταπλάν, πλάν, πλάν.

Και νά, οι βαρείες φωνές των κανονιών βροντάνε, άγγέλοντας την έναρξη της μάχης. Οι φάλλαγες άρχίζουν να μετατοπίζονται. Σιγά σι-

Τι παειράζει! Αδτοι, δσο στέκουν όρθιοι, θα χτυπούν, θα χτυπούν άδιάκοπα. Ραταπλάν, πλάν, πλάν, πλάν!

Το ήρωικό χτύπημα του ταμπούρου κυριαρχεί παντού, τα σκεπάζει όλα, και των τουφεκιδών το

σφύριγμα, και των κανονίων το ούρλιασμα και τα απελπισμένα βογγητά των πληγωμένων.

Η μάχη βρίσκεται σε όλη της την ένταση, στο απόγειο της φρίκης της. Τα βλοχα, τυφλωμένα από το αίμα, τρικλίζουν επάνω στους στρατιώτες που είναι σωριασμένοι χάρη. Οι σφαίρες, οι δριβες οργάνων τη γη, πετούν ψηλά τα χώματα και μισοσκεπάζουν τους νεκρούς.

Παντού βλέπει κανείς κομμάτια από στολές, κράνη, θώρακες, τουφέκια τσακισμένα, παντού λίμνες από αίμα, παντού σωριασμένα σώματα.

Μέσα στη ζάλη της μάχης, ο σημαιοφόρος έτυχε να χωρισθεί από τους συντρόφους του. Απειλητικοί, ούρλιαζοντας σαν αγριάνθρωποι, οι έχθροι τον περικυκλώνουν θέλουν να τον αρπάξουν τη σημαία.

Χλωμός από αγωνία, ο νεκρός σημαιοφόρος στήνει το κοντάρι της σημαίας επάνω σ' ένα σωρό σκοτωμένων, και στριφογυρίζοντας το σπαθί του σαν σφεντόνα πάνω από το κεφάλι του άμυνεται, μ' όλη του την απόγνωση.

(Ακολουθεί) ΚΙΜΩΝ ΑΑΚΙΑΝΣ

ΑΘΗΝΑ-ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

«ΑΓΑΠΑΤΕ ΤΑ ΖΩΑ»

Αγαπητοί μου,

ΜΙΑ μέρα από τις πρώτες αυτό το μνημό, καθώς περνούσα την όδον Σταδίου, με σταμάτησε ένας μικρός χαριτωμένος πρόσκοπος και μου κάρφωσε στο φιλέτο μια σημαϊούλα που έγραφε «Αγαπάτε τα ζώα».

— Τ' είν' αυτό; είπα έρανος; — «Όχι, όχι, μου αποκρίθηκε ο μικρός» δέν θα δώσετε τίποτα. Μόνο κοιτάξτε κε!

Και μου έδειξε στον τοίχο μια μεγάλη ρεκλάμα που έγραφε: «4 Οκτωβρίου, παγκόσμια ημέρα των ζώων. Αγαπάτε τα ζώα!»

Τότε θυμήθηκα. Ναι, ήταν ή Ημέρα των Ζώων, που καθιερώθηκε στην Εύρώπη από το 1928 και πρώτη φορά φέτος ή Έκταρεια της Προστασίας των Ζώων αποφάσισε να την καθιερώσει και στην Ελλάδα. Γι' αυτό γόρριζαν τα προσκοπία μας στους δρόμους και κάρφωναν στα φιλέτα των διαδκτών τις σημαϊούλες με το παράγγελμα της Ζωοφιλίας. Καθώς διάβασα στις σχετικές προκηρύξεις, την ημέρα αυτή — 4 Οκτωβρίου — γιορτάζεται στη Δυτική Εύρώπη ο Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης, ένας πραγματικώς χριστιανός καλόγε-

ρος, ή προσωποποίηση της άνεξικακίας και της καλοσύνης, που αγαπούσε έμφυχα και άφυχα, κι' όνομαζε τη βροχή αδελφή του, τον άνεμο αδελφό του και τα ζώα αδελφια του. Μέγας λοιπόν ζωόφιλος ο Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης. Κι' οι ζωόφιλοι της δυτικής Εύρώπης, οι καθολικοί, διάλεξαν την ημέρα της γιορτής του για να την καθιερώσουν και σαν Ημέρα των Ζώων.

Αλλά κι' έμεις οι όρθόδοξοι έχουμε το ζωόφιλο Αγίο μας. Κι' ιδέστε τί όραία σύμπτωση: γιορτάζεται, κι' αυτός στις 4 Οκτωβρίου! Είναι ο Άγιος Γερόθεος, ο επίσκοπος Αθηνών, ένας από τους πρώτους Έλληνες που προσηλύτισε στον Χριστιανισμό το κήρυγμα του αποστόλου Παύλου στον Άρειο Πάγο, «Ήταν σοφός άνθρωπος ο Άγιος Γερόθεος, είχε σπουδάσει και τις θρησκείες των Ανατολικών — των Ινδών π. χ. — κι' απ' αυτές είχε μυηθεί πρώτα-πρώτα στη ζωοφιλία. Έτσι αγαπούσε τα καλά ζώα όσο και τους ανθρώπους, και συχνά έλεγε πως «σε ψυχή που δέν αγαπά τα ζώα, ούτε σοφία μπορεί να εισέλθη». Και λέγοντας «σοφία», έννοούσε βέβαια την αγάπη του Θεού, που είναι ή πρώτη, την αγάπη των ανθρώπων, την αγάπη της αλήθειας, την αγάπη των πάντων. Αληθινή σοφία χωρίς αγάπη μπορεί να υπάρξει; Κι' ο Χριστιανισμός, που είναι ή ανώτερη, ή υψηλότερη απ' όλες τις σοφίες, στην αγάπη στηρίζεται. Ούτε απ' την αγάπη του Χριστιανού μπορεί να εξαιρούνται τα ζώα, πλάσματα κι' αυτά του Θεού με νεύρα και με αισθήσεις. Κι' ένα μυρμηγκι να πατήση, ο Άγιος άνθρωπος το θεωρεί άμαρτία. Γι' αυτό, θέλουν να πούν, ο σάκκος του Αρχιερέα έχει κουδουνάκια: για να κούνη τον ήχο τα έντομα και να παραμερίζουν στο διάδα του να μην τα πατά».

Η ζωοφιλία λοιπόν, σαν αρχή, είναι μέσα στο πνεύμα του Χριστιανισμού. Και πολύ καλά σκέφτηκαν οι ζωόφιλοι να την κηρύξουν σ' όνομα ενός Αγίου, οι Καθολικοί του Αγίου Φραγκίσκου, οι όρθόδοξοι του Αγίου Γερόθεου, που γιορτάζονται την ίδια μέρα. Φυσικά, οι κοινοί άνθρωποι δέν μπορούν να φτάσουν το ιδανικό των μεγάλων χριστιανών, των Αγίων που θεωρούσαν τα ζώα αδελφια τους. Ούτε να φορούν κουδουνάκια για να μην πατούν τα μυρμηγκια. Αλλ' απ' αυτό, ως την αναληγσία και τη σκληρότητα που δείχνουν οι περισσότεροι προς τα καίμενα τα ζώα, ή απόσταση είναι

πολύ μεγάλη, τεράστια. Γι' αυτό οι έταρχειες της Προστασίας, σ' όλο τον πολιτισμένο κόσμο, προσπαθούν με κάθε τρόπο να την κάμουν μικρότερη. Να διαδώσουν δηλαδή τη ζωοφιλία τόσο, ώστε να λείψουν τουλάχιστο τα θεάματα της τυραννίας που πικραίνουν σήμερα καθ' ύλησθητο άνθρωπο.

Ξέρουμε σε τί βαθμό μερικοί αγαπούν τα ζώα τους — σκύλους, γάτες, άλογα, πουλιά. Προχτές ίσα-ίσα διάβαζα πως μια πλούσια κυρία στο Λονδίνο υιοθέτησε... τη γάτα της και, επειδή φοβάται μην πεθάνη πριν απ' αυτήν — γιατί ή γάτα είναι νέα κι' ή κυρία γριά — την ασφάλισε σε μιάν έκταρεια, που θανάλαδη τη συντήρησή της αν ποτέ ή υιοθετημένη μείνη... όρφανή. Αλλά είναι όπερβολές, όπερειασθησίες, ίσως και παραλομάρες. Κατ' αντίθεση όμως έχουμε κάποιες σκληρότητες προς ζώα, πολύ συχνές δυστυχώς, που στους περισσότερους μπορεί να μην κάμουν έντύπωση, σαν πράγματα συννηθισμένα και σχεδόν καθιερωμένα, μα που εξηγείρουν τους ζωόφιλους δικαιοτάτα. Οι χωριάτες π. χ. δένρουν και κακομεταχειρίζονται πολύ τα φορτηγά τους και τα όποζύγια. Όταν φέρνουν στη χώρα να πουλήσουν κόττες κι' άλλα πουλαρικά, τα κρατούν τα δυστυχισμένα πολλές ώρες κρεμασμένα απ' τα πόδια με το κεφάλι προς τα κάτω. Όταν φορτώνουν στο πλοίο άρνιά, για ταξίδι πολλών ώρων και κάποτε ήμερών, τα σωριάζουν στ' άμπάρι σά δέματα, το έν' άπάνω σά άλλο, όπως θάκαναν και γι' άρνιά σφραγμένα. Πολλά παιδιά βρίσκουν μεγάλη ευχαρίστηση να βασανίζουν άδέσποτα ζώα στο δρόμο, γάτες, σκύλους, και πολλές φορές με τα σκληρά αυτά βασανιστήρια τα θανατώνουν. Κι' άλλα, κι' άλλα, άμέτρητα.

Αλλά είναι καιρός να λείψουν. Κι' από την Ελλάδα κι' απ' όλο τον κόσμο. Η καθιέρωση της Ημέρας των Ζώων, που είναι μια μεγάλη προπαγάνδα, αυτό το σκοπό έχει. Όσο για σάς, δέν έχετε βέβαια ανάγκη να προπαγανδισθήτε. Το παράγγελμα «αγαπάτε τα ζώα» τόχετε στην καρδιά σας πρδ πολλού. Αλλά μπορείτε — και όφείλετε — να προπαγανδισετε τη ζωοφιλία σ' άλλους.

Σας ασπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

Υ. Ρ. — Επειδή παρενέπεσε ή Ημέρα των Ζώων κι' έπρεπε σήμερα να σάς γράψω γι' αυτήν, για το Ρεαλισμό και το Συμβολισμό βα σάς γράψω στο έρχόμενο. — Φ.

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΜΠΟΡΕΙ;

Ο κείνος όταν μαρσθ ή Μπορεί να ξαναθίση; Την εσώδια του τη λεπτή Μπορεί πάλι να χόση;

Της πεταλούδας σαν κοκκιέ Τ' όλόλευκο φτερό της. Για να πετάξη πιά Μπορεί, Στο ζωντανό όνειρο της;

Το δέντρο όταν γκρεμισθ ή Από την καταιγίδα, Μπορεί να ξαναστηλωθ ή; Χαμένη πιά ή έλπίδα!...

Και το πουλι όταν πληγωθ ή Μπορεί πιά να πετάξη. Εύτυχισμένο στο κλωνί Κι' άλευτερο να κρέξη;...

Έτσι και όταν γκρεμισθ ή Ο κύβος κάποιου όνειρου. Μπορεί να ξαναστηλωθ ή; — Ω, μυστικό του άπειρου! —

Και ή καρδιά ποτέ Μπορεί Χαμένη εύτυχία. Για πάντα, πάλι να τη βρη;... Άχ, να ή δυστυχία!...

Μυρτίλη

ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ

Σήμερα το μεσημέρι θάρθ ή θείος μου απ' την Αθήνα. Τόσον καιρό τον περιμένουμε και μόνο τώρα θάχουμε την εύτυχία να τον δούμε. Είναι αληθια θλιβρό να ναι κανείς μακριά απ' τους αγαπημένους του. Αλλά τη στιγμή της συνάντησης ξεχνοούνται όλα. Έτσι λοιπόν και μες αυτή την όρα είμαστε πολύ-πολύ συγκινημένοι, κι' από λεπτό σε λεπτό περιμένουμε ν' ακούσουμε το γνώριμο ήχο της πόρτας. Κι' οι στιγμές που περνοούν, και δέν ακούγεται, μάς φαίνονται σαν άτέλειωτοι αιώνες.

Σαφινά άκούμε: «Καλημέρα σας! Καλημέρα σας!» Τρέχουμε όλοι μαζί δακρυσμένοι. Η γιαγιά μου κλαίει και γελά, ή μαμά μου έτρεξε άμέσως να έκομάση και, και μες τα παιδια έρχίζουμε τα φιλήματα και τις ατέλειωτες έρωτήσεις μας. Η αδελφούλα μου, πούνα βαφτισμιά του, κάθησε στα γόνατά του και μες γύρω του.

Δέν προφταίνει ν' άπαντά και τα έρωτήματα έρχονται βοορηδόν. — Λοιπόν, θεις μου, πως περάσατε στο ταξίδι; Όρατα; Φυσικός άγέρας; Όχι; Αί; Ένωμεταξύ άρχίζει να μουρμουρίζει ή αδελφούλα μου: — Μαμά; καλέ; — Τι θέλεις; — Τόν θέλω εγώ άφού!

Δέν έμαθε βλέπετε άκόμα σύνταξη. Κάθουμα άπάναντί του και τον παρατηρώ. Πόσο άλλαξε από τότε που έχω να τον δω! Τα μαλλιά του άσπρίσανε, άλλ' όμως δέ γέρας. Ίσως, οδοκόκκινος όπως πάντα. Τώρα κάθεται με τη γιαγιά, με τη μαμά και τα λένε. Πόσα δέν έχουν να πούν! Ατέλειωτα. Αυό χρόνια περάσανε, δυό χρόνια που φαίνονται μακρυνά, ατέλειωτα.

Καθόμαστε να φάμε. Ρίχνω ένα βλέμμα στο τραπέζι. Τι όρατα! Μαζεμένοι όλοι μαζί τώμε. Χτές ήταν ή θέση του θείου άδειανή, Τώρα είμαστε όλοι μαζί στη ζεστή φιλιά μας, στο σπλάι μας.

Πάνω απ' το τραπέζι, ο παππούς, απ' την είκόνα του μες εύλογεί. Το βλέμμα του μάς άγκαλιάζει όλους κι' έχει κάτι το χαρούμενο και το λυπημένο μαζί. Η ψυχή του παππού αυτή την όρα φτερουγίζει δίπλα μας, σμά μας. Τόν βλέπουμε όλοι με τα μάτια της ψυχής μας. Αιστανόμαστε την πνοή του να μάς ζεσταίη, τόν νοιάθουμε μέσα μας βαθιά στην καρδιά μας. Αγαπημένο μου παππού, είσαι και σύ φευγάτος σε μακρινό ταξίδι, μα — άλλιμνο — δέ σά ξαναγυρίσης ποτέ. Έφυγες παντοινά, ή σια σου όμως θά πλανιέται πάντα, αιώνια, γύρω μας.

... Πώς πέρασαν οι δεκαπέντε μέρες; Δέν τις κατάλαβα διόλου! Πότε ήρθε, πότε έφυγε! Σήμερα τώμε για στενή φορά άντάμα. Όλοι μας λυπημένοι. Ο θεός μου προσπαθεί να φαίνεται χαρούμενος μα δέν τό κατορθώνει. Νοιάθουμε όλοι μας ότι ή καρδιά του ματώνει. Σά λίγο, δακρυσμένος, μάς άποχεραϊτά. — Αντίο παιδια, λέει και χάνεται απ' τη καρπή του δρόμου.

Όλα τέλειωσαν. Ο άρχισή πάλι ή ίδια ζωή. Έμεις εδω κι' έκείνος στα ξένα. Αδύτη έν' ή ζωή. Τώρα κλαίμε, ένδ πριν από δεκαπέντε μέρες γελούσαμε...

Νίνα Νόρα

ΠΡΩ-Ι-ΝΟ

Σημερώνει. Τ' άστρα τρεμοσβίνουν, ο Αύγερινός λάμπει στον καταγάλανο ούρανό. Τα πουλάκια κελαδούν γλυκά-γλυκά, τα έντομα χαρούμενα πετούν. Μερικοί πετιντοι κρέζουν άκόμη, μερικοί διαβάτες φαίνονται τώρα στους έρημους δρόμους.

Νά, τώρα, τα βουνά κοκκινίζουν κι' ο ήλιος μόλις φαίνεται από μια μεριά. Μερικές άχτίδες πέφτουν στις άπέναντι βουνολαγίδες και ζεσταίνουν το νέο βοσκό με τα προβατάκια του. Ο ήλιος ψηλώνει, ψηλώνει γρήγορα. Οι έργάτες, όλοι στο πόδι είναι έτοιμοι να πιάσουν δουλειά. Σαφινά άκούεται μια φωνή. — Ο γαλατασάς, ο γαλατασάς.

Ο κύρ-Σακράτης, μεσόκοπος άνθρσπος, γυρίζει σκυφτός τις γειτονίες, για να βγάλη μια δεκάρα. Μα γρήγορα τόν διαδέχεται ο κύρ-Γιάννης ο κουλουράς. — Κουλουρα και σίτινο παξιμαδάκι! όλο αυτό ξαναλέει ο καμπούρης γεροντάκος.

Νά τώρα κι' ο μανάβης. Ο κύρ-Μέντιος, με τα κοφίνια φορτωμένος, περιφέρεται στις γειτονίες. Από πίσω τον ακολουθεί, βήμα προς βήμα, ο κύρ-Βαγγέλης, κοντός, χοντρός, με καχύ μαύρο μουστάκι, και δυνατή φωνή. — Μπάμης, μελιτζάνες και κολοκυθάκια... Όλο αυτά φωνάζει ο κύρ-Βαγγέλης ο μανάβης.

— Έχω γόπα, τριαντάβη την όκά, άκούεται ή φωνή του ξεπόλυτου κύρ-Σίμου.

— Ψάρια... ψάρια, φωνάζει μια απ' τη γειτονία.

— Αμέσως... ως, άποκρίνεται ο κύρ-Σίμος.

Πλησιάζει σε λίγο, με τη ζυγαριά στον ώμο.

— Πόσες όκάδες να βάλουμε, κύρ-Γεώργενα;

— Ε, βάλε μου δυό όκάδες γιατί θάχω τραπέζι.

Ο κύρ-Σίμος ζυγιάζει γρήγορα τις μόλις βαλμένες γόπες, πέρνει τα λεπτά στο χέρι και δρόμο στα στενά.

— Σκουπίδια... σκουπίδια. Μ' αυτό το σύνθημα οι πόρτες άνοίγουν άστραπιαώς, κι' οι τενεκέδες με τις βρωμισμένες γόπες του κύρ-Σίμου, άραδιάζονται μπροστά στα κατώφλια.

Ο μαρμπα-Γεώργος, ο σκουπιδιάρης, με τη μεγάλη μαύρη βόακα του, τις μαζεθεί στα σβέλα και... δρόμο!

Υστερα άκούονται που και ποθ, ο άσβέστης, τα κάρθουνα, το πετρέλαιο, το σαπούνι, τό... τό... μ' άλλα λόγια οι δεύτερες ύλες.

Τις πρώτες διαλαλούν πιδ νωρίς ο κύρ-Σακράτης, ο κύρ-Γιάννης, ο κύρ-Βαγγέλης, ο κύρ-Σίμος κι' ο μαρμπα-Γεώργος, που μπροσθν πολύ καλά να κάμουν μια συναυλία, ίσως άνώτερη κι' από κείνες που διαογάνωνε ο... Μπετόβεν.

Γαργαντούας

Ο ΦΘΙΣΙΚΟΣ

Μέσα σ' όλη την παραζάλη και τις φωνές της προουμαίας, τόν είδα πεσμένο σε μιάν άκρη του μάλω, σαστό κορυέλι της ζωής, κίτρινο, αιωπηλό, με τα μάτια προσηλωμένα σ' ένα άοριστο σημείο.

Είχα φθάσει κοντά του και ρώτησα έναν παρασπικό βαρκάρη, γιατί τόν είχαν πεταμένο έτσι.

Γύρισε έκείνος άδιάφορα κι' άφού τόν κοίταξε, μου είπε. — Ε! κυρά μου, είναι φθισικός, τόν πάνε στη Σωτηρία!...

Ακούγοντας τα λόγια αυτά, τα είπωμένα με πόση σκληρή άδιαφορία, άναστατώθηκα.

Θέλησα κάτι να του πώ, μα είχε χαθεί μέσα στην κομοσορροφία.

Περσάνοντας δίπλα στον όρρωστο μ' έπιασε ένας τρελλός, παραξένος φάβος, και κρατώντας την άναπνοή μου, πέρασα βιαστικά, για να μη τόν βλέπω.

Κι' όμως πρόφτασα κι' είδα τη ματιά του.

Μια ματιά χωρίς ζωή, χωρίς έκφραση, άποβλακωμένη, που όμως άν πρόσοεχες, θάβλεπες μέσα βαθιά της το μεγαλύτερο πόνο.

Οι βάρκες γέμιζαν μιά-μιά και πήγαιναν όλες στο βατόρι!

Ανακατωμένη μέσα στο πλήθος, παρατηρούσα από μακριά το θύμα έκείνο της άρρώστιας και περιμένα να δώ τί θα τόν κάμουν.

Τόν σήκωσαν... με μια σπρωξιά, και με μιάν άλλη τόν έβαλαν στη βάρκα. Μιά βάρκα μικρή, δκου ήταν όλομόναχος τώρα ο φτωχός φθισικός. Σκληρή ανθρώπινη καρδιά! Τα μάτια μου βούρκωσαν σ' άντι-

βουνό, (σαφάρα κόκκινη και κατόπι ἀσημένια) τὸ βουνό δὲν βάρφαται ἀσημένιο, ἀλλ' ἀπέναντίας φαίνεται μὲ σκούριο, μὲ μαύρο. ὕστερ' ἀσημένεται κι' αὐτό, ἕμα τὸ φεγγάρι ὀφθαλμῶν. Ἐπισης τ' ἔλγ' ἵσμο φεγγάρι δὲν συνδυάζεται στὸ θρόνο τοῦ ἀπὸ ἀστέρια ποὺ λάμπουν σὰ διαμάντια, παρ' ἀπέναντίας σβήνει μὲ τὸ φῶς τοῦ ὄλα τ' ἀστέρια ποὺ εἶναι κοντὰ του. Ἀκόμα δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω πῶς τὸ τραγοῦδι τοῦ μούτσου τὸ «ἀκκομπανιάρει» ἢ ὀφθ' μὲ τὴν... ἀφωνή μουσικὴ τῆς. Τὸ τέλος ὅμως τοῦ κομματιοῦ εἶναι ἔξοχο: «Καὶ τὸ βαπόρι γλιστράει περήφανα μέσα στὰ γαληνεμένα νερά, ποὺ τὰ σκίζει ἄπανα, ἀδιόφορο στὸ πονεμένο τους μουρμουρητό, ποὺ μοιάζει σὰν ἔκασια καὶ σὰ μιά κρυφὴ ἀπειλὴ...» — «Κρητικὸ ἀνεκδῶτο» τῆς *Ξενοδίκης*. Δὲν καταλαβαίνεται τόσο εὐκολα. Ἐπειὸ τὸ «κάμανα ἕνα γαῖθαρα» στὸ τέλος (ποὺ θάνα κι' ἔλγ' ἢ νοσημῶδα τοῦ ἀνεκδῶτου) τί νὰ σημαίνει; Μὴν εἶναι κρητικὸς ἰδιωματισμὸς; Ὁμῶστε νὰ ἐξηγηθῆ. — «Ἡ ἄσπορ-θέα κι' ὁ σκύλος τῆς» τῆς *Προσκοπίνας*. Ὁρατο τὸ διήγημα, ἀλλὰ πολὺ μεγάλο γιὰ τὴ Σελίδα, καὶ τὸ κριτικότερο, ἢ μεταφραστικὴ ἀτυχία, σὲ ἀκανόνιστη γλώσσα, χωρὶς λογοτεχνικὸ ὄφρος. Βρῆκα καὶ μιά λέξη πολὺ παράξενη: «βουλέλλα». Τὶ θέλει νάψῃ; μήπως «συνήλλα»; — Ὁδ' ἐξακολουθήσω.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους τῆς: *Μιχ. Π. Νοδία* (εἶδα τὴ ὄραία ποὺ πέρασε στὸ Μοναστήρι' οἱ λύσεις δεκτικῶς) *Δευκὴν Θεάν* (καλῶς ἠλθες εὐχαριστῶ γιὰ τίς φροντίδας τὰ «ἀνεκδῶτα» θὰ δημοσιευτοῦν μὲ τὴ σειρά τους στὴ Σελίδα) *Βάνδαντὸ πόλιμα*, μὲ ποὺ δημοσιεύθηκε, εἶναι περιττὸ νὰ ξαναδημοσιευθῆ; ἄλλωστε τώρα γράφεις πολὺ καλύτερα παρὰ στὸ 1928! *Δεβάνταν* (ἐλαβα δὲν παρᾶζει γιὰ τὴν πρόθεσιμα) εἶναι πραγματικῶς ὄραία καὶ λέει πολλὰ ἢ λέξη «φύσις» ποὺ προτιμᾶς; ἀλλ' ἢ ἔρευνα τῶν «Ἀθηναϊκῶν Νέων» βίαταξες πολὺν καιρὸ καὶ πολλοὶ λογοτέχνες, καλλιτέχνες κι' ἐπιστήμονες εἶπαν τὴ λέξη τους! *Μαῦρον Ἀετὸν* (θὰ εἶδες τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου σου) χαίρω πολὺ ποὺ ἀποφάσισας νὰ μῆξῃ καὶ στὴν κίνηση ἔπειτ' ἀπὸ τρία χρόνια ποὺ εἶσαι συνδρομητῆς! *Σανθὸ Ποντινίαι* (τὰ ἐλαβα ὄλα ναι, διὰ κλήρου δίδεται τὸ βραβεῖο στὶς λύσεις κι' οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἰσότημοι) ἢ γνῶμη μου εἶναι ὅτι πρέπει νὰ προσπαθῆς νὰ γράφεις καλύτερ' ἀπὸ πρῶτα, — ὅσο μπορεῖς καλύτερες — χωρὶς νὰ σὲ μέλη οὐτε γιὰ σειρά οὐτε γιὰ βαθμὸν! *Ἀντινέαν*: (ἕνας χρόνος τεμπέλικῶς κι' ἀμέλειας εἶναι βέβαια πολὺ, ἀλλὰ σὲ συγχωρῶ πρόθεμα, γιατί ἐλλίπω πῶς στὸ ἔξῃ θὰ μοῦ γράφεις συχνά' γιὰ τὸ σκύλο, ὀνομαστικῶς δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰχῆ πάντα δ, τι ἀγαπᾷ κι' ἐγὼ ἤθελα νὰχα ἕνα σκυλάκι, ἀλλὰ δὲν παίρνω, γιατί ἕνα ποὺ εἶχα μιά φορά, γαυγίζε σὲ κάθε ἐπίσκεψη, καὶ τρώμαζαν τὰ παιδιὰ, καὶ γινόταν φασαρία!) *Βασίλισσα τῶν Ὀνειρώων* (καὶ οὐ ἀργήσας νὰ μοῦ γράφῃς; ἀλλὰ δὲν παρᾶζει ἀφῶδ δὲν σ' ἀφῆνε ἢ μελέτη, ποὺ ἀνταμειφθῆκε τόσο καλὰ; τῶρα περιμένω νὰ μοῦ γράφῃς κατὰ τὴν ὑπόσχεσὴ σου!) *Μισομυσουλίαν* (σὲ συγχωρῶ μ' ἔλγ' μου, τὴν καρδιά γιὰ τὴν ἐπιτυχία στὸ ὄδειο) ἀλλὰ γιατί νὰ φοβηθῆς; ποιεῖν δὲν πρέπει νὰ φοβᾶσαι! *Δνοοθηρον* (ἔσένα πάλι δὲν σ' ἀφῆσαν τὰ παιχτήρα; πάλι καλὰ ποὺ μοῦ ἔγραψες ἕμα γύριες ἀπὸ τὴν ἔξοχ' ἢ; ἢ «Φωτεινὴ Σάντερη» δὲν εἶναι γιὰ παιδιὰ τῆς ἡλικίας σου; τὸ θηλ. ἀρθρο τὲς—τίς γυναῖκες, πρὶς πέτρες — γρά-

φται εἶται μὲ γιῶτα, ὄχι μὲ ἦτα!) *Μαργαρίταν* (δ' Ἀνανίας σ' εὐχαριστῶ πολὺ: στὸ γράφετο μου ἕκαρες τὴν καλύτερη ἐντύπωσιν) *Καμελιαν* (χαρτὶ ἔσταιλα' οἱ λύσεις δεκτικῶς) *Χάρις, Ταξιδιώτην* κλπ.

Εἰς ἄσας ἱστολόγους ἔλαβα μετὰ τὴν 25 Σεπτεμβρίου θάπαντῶω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 26ου Διαγωνισμοῦ Ἀσάων. Ἀλύσεις τοῦ ἐπιπέδου τούτου εἶναι δεκτικῶς μέχρι τῆς 14 Δεκεμβρίου.

534. Δεξιγυρῶς
Ὀυρῶνιον ἄλλητη
Κατασκευάζεις, λύτη,
Καὶ θὰ τρομάξουν ὄλοι, —
Σὲ κάθε μικρὴ πόλη
Ὀυρὸν ἂν κολλήσῃς μίαν
Μικροῦλ' ἀντανυμία.

535. Συλλαβόγειρος
Πρόσωπο πύνα τῆς Γραφῆς,
Ἀπὴ τὸ ἄλλο ἀντανυμία,
Καὶ τ' ὄλο μέγας ποιητῆς
Ποῦ δόξασε τὴν Ἰταλία.
Ἡρακλῆς Παππᾶς

536. Μεταγραμματισμὸς
Σὲ γανγίζω καὶ τρομάζεις,
Μὰ κεφάλι σὸ μ' ἀλλάζεις,
Κι' εἶται κἀνεὶς στὰ σωστά
Ἐνα θαῦμα... ἀπὸ τὰ ἑπτὰ.
Ἰπποδῆτος τοῦ Θανάτου

537. Δίνιμα
Γιὰ νὰ οἰκοδομήσῃς
Πάρ' τὸ ἀρετικὸ,
Γιὰ νὰ λημονήσῃς
Πάρ' τὸ θηλυκὸ'
Καὶ γιὰ ὀρθογραφία
Μὴν ἀνησυχῆς.
Θακράλετ' Ἑλληνίς

538. Γωνία μετὰ Πυραμίδος
+ + + + + = Μοῦσα
+ + + + + = Ἐκρηκτικὸν
+ + + + + = Μυθικὸς ἦρωας
+ + + + + = Ἡρῶς τοῦ 21
+ + + + + = Ἀκόλουθος Βάκχου
+ + + + + = Ἡρῶς ἐξ Τροίας
+ + + + + = Νῆσος τοῦ Αἰγαίου
Οἱ σταυροὶ καθέτως ἔξ ἀριστερῶν:
σύμφωνον, ἀντανυμικὸν ἐπίθετον, δεινόν, ὀροσειρά. Εἰς τὸ μέσον τῆς Πυραμίδος οἱ τέσσαρες σταυροὶ ὀριζοντίως, πόλις τῆς Γαλλίας.
Δοξασμὸς Τριπολιτιστοῦ

539. Κρυπτογραφικὸν
1 2 1 8 4 5 1 2 6 7 8 9 = Φιλόσοφος
2 4 2 8 9 = Βασιλεὺς Βαβυλ.
8 8 1 2 8 2 = Εἰδος ἀγάλματος
4 7 1 2 = Ὀροπέδιον
5 1 8 4 5 8 9 = Ρωμαῖος στρατηγ.
6 1 2 1 8 9 = Ἀρχαῖος βασιλεὺς
7 1 3 = Μέρος καρποῦ
8 8 8 9 = Ἀστρα.
9 1 4 9 = Ἀρχαία πόλις
Ὀλιβέρος Κρέμβελ

540. Διπλὸ Κεφάλι
μύθος, σὺς, σὸς, φρίκη, ὀπή, ὕλη, ἦπιος, λύσις, ἦρος, ὄνος, ἀσπίς, πόρος
Εἰς τὰς λέξεις αὐτάς νὰ προστεθῆ ἀπὸ ἕν γράμμα ὡς κεφαλὴ καὶ νὰ σχηματισθοῦν ἄλλαι τόσαι λέξεις, τ' ἀρχικὰ τῶν ὀμοίων νὰποτελοῦν ρητόν.
Πογγίχες

541. Διπλὴ Ἀκροστιχίς
Τὰ μὲν ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν χώραν τῆς Ἀφρικῆς, τὰ δὲ δευτέρω γράμματα ἡπειρον:

1, Ἀνθρῶπος αἰωνόβιος, 2, Πόλις τῆς Γερμανίας, 3, Πόλις τῆς Κρήτης, 4, Μέρος οἰκοδομῆς, 5, Καταφυγίον τοῦ Νῶε, 6, Ἀριθμὸς, 7, Πτηνόν.

Εὐλιφίς
542. Ἑλλησοῦμφωνον
ὄω — αε
Πρόσθετος τῆς Ἑλευθερίας
543. Γρίφος
τι νε νε νε νε
τι νε νε νε νε νε
αν νενε νε νε δν
τι νε νε νε νε
τι νε νε νε νε
Φρανοίνα

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευματ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλου 31
355. Χελιδὼν (χέλι, Δών). — 356. Σύμη (σι, μι). — 357. Ἀκανθὸς-ἀνθος. — 358. Μονή-μόνη.
359. Μ 360. ΡΑΔΑ-ΜΑΝΘΥΣ (Ἀθῶνας, δρῶμα, ἙΥΡΩΤΑΣ Μαδράς, Νά-ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ θαν, θαῦμα, Ὑ-δρα, σὺν). — 361-363. 1, Ὁ Φῶς (φῶς). 2, Τὸ ἦτα (ἦτα). 3, Στὴ Σκότια (σκοτία). — 364. Μὴ δις ἐπὶ τὸ αὐτό, (Ἡ ἀ-Μ Η γάνωσις κατὰ σείχαν βουστρα-Ι Δ φηδόν. Αἱ λέξεις τῆς Ἀκροστιχί-Σ Ε χίδος: ΜΗτις, ἸΔας, ΣΕΛήγη, Ι Π ἸΠπολύτη, ΤΟμυρις, ὙΑκιν-Τ Ο θος, ΤΟκνον). — 365. Ὁ ἔχων ὤ-Υ Α τὰ ἀκούειν ἀκουέτω. — 366. Ὁ-Τ Ο φῶμαθα ἐς Φιλίππους. (ὦ, ψ, ο μὲ θα, ἐς φι λι, ποῖς).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ τὴν ἄσας 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἐπιπέδοι στοιχεῖα ὄρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τμήμα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 50 λέξαι ἢ λέξις μὲ παρὰ δὲ στοιχεῖα ὄρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαῖα ὄρ. 1, 50. Ὁ χωριστὸς στίχος ὄρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

[ΑΓ'—590]
Α νιαλλῶξτε τετραδιάκια μὲ τὸν Ταξιδιώτην. Πανταλῆς Μωρατίτης, Ὀγλ-Κωνσταντᾶ, Βόλος.

[ΑΓ'—591]
Π ορτραῖτο ΓΡΙΦΟΥ: Μαλλικὰ καστα-νὰ, μάτια γλυκὰ. Καρδιά χρυσή, Φί-λη δυσάρετη. Συντροφικὰ ἐξαιρετη.
Σφιγῆ

[ΑΓ'—592]
Β ραβεῦσμος: 1) Ἰερεῖα τοῦ Πόνου, 2) Β κένταυρο. Παρήγορος Ἄγγελος Καρδιοκλῆφτρα

[ΑΓ'—593]
Α γαπημένε μου Πανσέ, γιὰ τὸ θάνατο τοῦ λατρευτοῦ σου μικροῦ θερμὰ σὺλ-λυπητήρια.
Παπαγαλάκι

[ΑΓ'—594]
Ν ἔλαιον, θέλεις νὰ κρυφθῆς; Ἀδικῶς! Σὲ μαρτύρησας, καίμενε, ὁ Καπετᾶν Φάντασμα, ΑΚΟΥΣΕΣ; Χλόη

[ΑΓ'—595]
Κ ε' ἐγὼ, ἀγαπητὴ Δούξ, ἔμεινα κατεν-θουσιασμένη ἀπὸ τὴ συντροφία σου.
Ἀγρόμπελη

[ΑΓ'—596]
Δ εῦτερος Διαγωνισμὸς Περιπέτεισας τῶν Δολλαγίων ἀγρῶνων ἡθοποιῶν, διδραχμῶς, ὀμνησῶς: Δ/ση (ΑΓ'—375). Πρὶγκηπες, Βασιλεῖς, ὀποστηρίζατε μ.